
Dragomán György

VILÁGVÉGE

Helmut Ducadamnak

Velünk, kapusokkal külön foglalkozott Gica bá, egy órával hamarabb kellett menjünk minden edzésre, főleg gyorsasági gyakorlatokat csináltatott velünk, ugrálni kellett sokat meg vetődni, felugrani és vetődni, felugrani és vetődni, meg volt ez a kapuskínzó gépe, ő találta fel, a vasgyári munkások csinálták meg neki, egy ilyen hosszú vascső végére volt felrakva egy labda, amelyik tele volt téve homokkal, azt lökte nekünk, az egész egy tengelyre volt felszerelve, akörül forgott, kegyetlenül nagyokat ütött, tudtuk Janikával, hogy ha nem kapjuk el, akkor fejbe talál, és összetöri a csontunkat, Gica bá keze között haltak meg már más gyerekek is, azt mondták, azért lett utánpótlásedző, mert a felnőtt játékosok nem bírták a keménykedését, egyszer elkapták és félig agyonverték, attól kezdve többet nem edzhette a nagy vasgyári csapatot, hanem csak velünk, tizenegy-tizenkét évesekkel volt neki szabad dolgozni.

Akkor, májusban kiesésre álltunk, Gica bá mindennap tartott edzést, szerzett igazolásokat, az első négy órában nem kellett iskolába se menni, tudta mindenki, hogy a vasgyár csapatának benn kell maradni, az nem lehet, hogy kiessünk, Gica bá meg is mondta, hogyha nem verjük meg az Áttörést, a katonacsapatot, akkor kész, vége, meccs után mindenkinek szétveri vascsővel a bokáját, neki már úgymint mindegy lesz, mert az edzés az élete, és ha kiesünk, akkor vége, úgyhogy attól kezdve mindenki mankóval fog suliba járni, meg is mutatta a vascsövet, rávágott vele az egyik palánkra, beszakította a deszkát, azt mondta, a mi csontjaink is így, szilánkosan fognak széttörni, nem lesz ember, aki összerakja. Tudtuk, hogy nem hazudik, akkor már nem volt családja, az utánpótlás csapat klubhelyiségében lakott, szóval tudtuk, hogy komolyan beszél, úgyhogy nagyon készültünk arra a meccsre, mindenki futott, senki nem mert lógni, mindenki féltette Gica bától a lábát, én is futottam, ahogy bírtam, pedig tudtam, hogy biztos nem is fogok játszani a meccsen, mert én csak cserekapus voltam, Janika volt az igazi kapus, pedig ő jehovista volt, igaziból nem is játszhatott volna a vasgyár csapatában, mert az apja nem engedte, hogy pionír legyen, de olyan jól védett, hogy Gica bá elment az igazgató elvtárshoz, és elintézte neki, hogy játszhasson, és majdnem minden meccsen ő védett, mert sokkal jobb labdaérzéke volt, mint nekem, még akkor is, amikor nem is volt formában. Szóval nagyon keményen edzettünk, mert féltünk Gica bától, de tudtuk, hogy úgymint mindegy, az Áttörést nem lehet megverni, őket a hadsereg támogatja, csupa katonagyerek játszik benne, a fegyveres erők mindent megadnak nekik, meg a bírónak is mindent megadnak, az Áttörés veretlen volt a bajnokságban, szóval tudtuk, hogy nincs esélyünk, és féltünk nagyon.

Janika még nálamnál is jobban félt, Gica bá a meccs napján reggel is külön edzést tartott nekünk, kapusoknak, és ahogy hajnalban mentünk, Janika egyszer csak megállt, még kint a sporttelep előtt, a hasára szorította a kezét, aztán öklendezett, és hányni kezdett, ha nem kapom el, lehet, hogy el is ájul, azt mondta, csak most, hogy meglátta a vasgyári sporttelep kapuját, csak most jutott eszébe az álma, Gica bával álmodott, hogy veri szét a bokáját, odaadtam neki a kulacsomat, hogy öblítse ki a száját,

mondta, hogy álmában Gica bá úgy húzott rá a bokájára a vascsővel, hogy közben csorogtak a könnyei, még most is emlékszik az öreg kivörösödött, csillogó pofájára, és hogy őt nem érdekli, ő hazamegy, nem jön edzésre, mert nem bírja tovább, és menjek én is, ne maradjak itt egyedül, nem érdekli az se, ha kapus nélkül marad a csapat, a foci az csak egy játék, nem ér ennyit. Megtörölte a száját, visszaadta a kulacsomat, menjünk, mondta, még mielőtt meglát Gica bá.

Jól van, mondtam, menjünk, és eszembe jutott, hogy éjszaka én is felébredtem, valami nagy, morajló csattanást hallottam, és attól, de aztán csak csendben feküdtem, és sokáig nem bírtam elaludni, szóval mondtam, hogy jól van, menjünk, de akkor meghallottuk a dübörgést, épp mikor az álmomra gondoltam, de ez nem olyan volt egyáltalán, sokkal halkabb, és tudtam is, hogy mi az, csak két teherautó közeledett nagyon gyorsan a sporttelep felé, messziről látszott, hogy zöldre vannak festve, és a ponyvájuk is terepszínű, ott álltunk, néztük, hogy jönnek, aztán lefékeztek, és épp ott, előttünk megálltak, aztán kiszállt egy katona, odajött hozzánk, megkérdezte, hogy mit keresünk ott, Janika úgy megijedt, hogy nem is tudott szólni, úgyszólván én mondtam, hogy edzésre jöttünk, a Vörös Kalapács ificsapatának igazolt játékosai vagyunk, Janika a kapus, én meg a csere, de a katona oda se figyelt, jól van, mondta, akkor mit állunk itt, takarodjunk a dolgunkra, úgyszólván bementünk az öltözőbe, de még láttuk, hogy a katonák mindenféle nagy műszereket kezdtek lepakolni a teherautókról.

Gica bá már ott volt, szalonnázott, nem szólt semmit, csak az óráját mutatta, meg három ujját, tudtuk, hogy ez azt jelenti, hogy három percet késtünk, és hogy tizenöt plusz kört kell majd futni edzés végén, de én mondtam, hogy nem tehetünk róla, mert a katonák miatt késtünk, és akkor Gica bá kérdezte, hogy miféle katonák miatt, ne hazudjak, mert lepofoz, hogy a taknyomon csúszok a kapufáig, de én mondtam, hogy nem hazudok, majd meglátja, ha nem hiszi, hogy itt vannak a katonák, biztos az edzést jöttek megnézni, hogy mire számítsanak, mennyire vagyunk felkészülve az Áttörés ellen. Gica bá erre eltette a kését, aztán elcsomagolta a maradék szalonnát, és felállt, jó, mondta, öltözzünk, ne húzzuk tovább az időt, mert agyonver, aztán kiment, és bevágta maga mögött az öltöző ajtaját.

Csendben öltöztünk, nem mertünk beszélni, mert féltünk, hogy Gica bá hallgatózik, szerette tudni, hogy miket mondanak róla a háta mögött, Janika nagyon sápadt volt, mikor aztán kimentünk, Gica bá ott várt ránk a pálya szélén, az egyik tiszttel beszélgetett, ahogy meglátott minket, intett, már fel voltak rakva a bóják, ki volt készítve a két pár ólmos szár, ezek ilyen bőr lábszárvédők voltak, amikbe ólomrudakat lehetett rakni, hogy nehezebbek legyenek, ezt is Gica bá csináltatta, felvettük, aztán elkezdtünk futni végig a szlalompályán, aztán egy idő után Gica bá otthagya a tisztet, odajött, és elkezdett ugráltatni, Janika egyszer nem volt elég gyors, Gica bá rávágott a botjával a lábára, Janika elesett, megütötte magát, megindult az orra vére, de Gica bá nem engedte megállni, ugrálni kellett tovább.

A katonák közben végig ott voltak, a tiszt csak nézett, a többiek meg ilyen furcsa ruhákban járkáltak körbe a pálya körül, kerek, csupa drót meg cső gépeket toltak maguk előtt, a kezükben is mindenféle furcsa műszerek voltak, tele drótokkal meg antennákkal, nem tudtam, mit csinálnak, azt gondoltam, lehet, hogy rádió is le akarják adni a meccset, de azelőtt ilyesmiről sose hallottam, a gépek meg nagyon berregtek és kerepeltek, de nagyon nem lehetett odafigyelni, mert futni kellett, meg ugrani kellett, meg vetődni kellett.

A labdás gyakorlatok voltak a legnehezebbek, az, amikor bekötött szemmel kellett labdára vetődni, hogy próbáljuk érezni az irányt, egyszer nekiestem a kapufának, Gica bá meg hasba rúgott a labdával, hogy öklendezni kellett, Janika meg mindig rossz irányba ugrott, úgyhogy én nyertem meg a vetődési versenyt, Janika akkor már tiszta fehér volt, tudta, hogy ez mit jelent, azt, hogy ma én leszek először a kirúgó, mert a kirúgást úgy gyakoroltuk, hogy Gica bá felrakott tizenegy labdát, aztán az egyik kapus felállt három méterre, a kirúgó meg nekifutásból megpróbálta fejbe rúgni a labdával, és nem volt szabad elugrani a labda elől, hanem el kellett kapni, meg kellett fogni vagy el kellett ütni, és ha nem rúgtuk elég erősen, akkor Gica bá állt be kirúgónak, úgyhogy rúgni kellett, és annak volt jobb dolga, aki először rúgott, mert mire a második sorra került, már annyira lefáradt és legyengült, hogy nem tudott igazán keményeket rúgni. A negyedik labdánál Janikának megint elindult az orra vére, nem akartam nagyon keményen rúgni, de nem volt mit csinálni, neki kellett futni négy lépésből, és a labdák mindig hatalmasakat csattantak, a végén Janika már nem is emelte a kezét, csak simán eléugrott, és leesett a labdával együtt, egy helyen tiszta vér volt már a fű, alig tudott felállni, látszott, hogy nem fog tudni rúgni, egész le volt gyengülve, akkor odajött Gica bá, egy törülköző volt nála, odaadta Janikának, azt mondta, jól van, törülje meg az arcát, most kivételesen szünetet tartunk, és menjünk be az öltözőbe, mert a tiszt elvtárs külön akar beszélni velünk.

Janika az orrára szorította a törülközőt, úgy mentünk, a tiszt tényleg ott volt, láttam a váll-lapján, hogy ezredes, nagyapám még régebben megtanította nekem a rangfokozatokat, szóval az ezredes ott ült az öltözőben a padon, intett, hogy csukjuk be az ajtót, aztán mondta, hogy üljünk le, megkérdezte, hogy hányadikosok vagyunk meg hogy milyen tanulók, én kellett válaszoljak, mert Janikának még mindig vérzett az orra. A tiszt elővett egy almát, és kettétörte, az egyik felét nekem adta, a másikat Janikának, mondta, hogy jól van, ügyes fiúk vagyunk, látta, hogy milyen keményen és becsületesen dolgoztunk, büszkék lehetünk magunkra, mert a kemény munkával bebizonyítottuk, hogy megérdemeltük a pioníryakkendőt. Aztán megkérdezte, hogy szeretjük-e a hazánkat, és mi persze bólintottunk, még Janika is, pedig Janika jehovista volt, és a jehovisták se pionírok nem lehettek, se a hazát nem szerethették, aztán az ezredes azt kérdezte, hogy tudjuk-e, mi az, hogy rádióaktivitás, mondtam, hogy nem, mi még nem tanultunk fizikát, de a haza védelmében foglalkozáson tanultuk, hogy atomvillanás esetén az embernek el kell takarnia az arcát, és be kell mászni az asztal alá vagy az ágy alá, és aztán jelentkeznie kell a vegyvédelmi parancsnokságon védőfelszerelésért, és a haza védelme tankönyvben a rádióaktivitásról is írtak, hogy a sugárzások átmennek mindenen, és károsítják az élő szervezetet, a tiszt bólintott, azt mondta, neki is van két fia, ekkorák pont, mint mi, és azért mondja el nekünk, amit most elmond, de ha valakinek is beszélni merünk róla, akkor álhírterjesztésért javítóintézetbe kerülünk, apánkat meg anyánkat pedig börtönbe küldik, megértettük, kérdezte, és mi bólintottunk, de ő azt mondta, hogy rendes választ akar, és akkor mondtuk, hogy igenis megértettük, ezredes elvtárs, még Janika is elvette az arca elől a törülközőt, és ő is velem együtt mondta, annyira meg volt ijedve, és akkor az ezredes azt mondta, hogy éjszaka baleset történt a Nagyszovjetunió egyik atomerőművében, és a szél idehozta a rádióaktivitást, és igazság szerint nem is volna szabad megtartani a meccset, de nem akarnak pánikot, úgyhogy meg lesz tartva, de ő azt tanácsolja nekünk, kapusoknak, hogy ne vetődjünk, és kerüljük a kapcsolatot a labdával, mert az összeszedi a rádióak-

titvást a fűből, és egyáltalán, vigyázzunk magunkra, mert szép, egészséges gyerekek vagyunk, aztán még adott egy-egy ilyen fehér tablettát, azt mondta, hogy azt ott helyben be kell vegyük, csak jód, ne féljünk, és csak miután bevettük, akkor jutott eszembe, hogy egyszer láttam egy filmet a németekről, hogy ilyen fehér tablettákkal mérgezték meg magukat, és lehet, hogy az ezredes elvtárs is meg akar minket mérgezni, mert megbánta, hogy elmondta nekünk ezt a balesetet, és láttam, hogy Janika is erre gondol, de nem haltunk meg, a tablettának meg olyan kesernyés íze volt, de nem mandulaízű volt, mert én tudtam, hogy a mérég az mandulaízű. Akkor az ezredes megsimogatta a fejem, azt mondta, jól van, nem lesz semmi baj, és vigyázzunk magunkra, és elfordult, és már menni akart, de akkor Janika utána szól, azt kérdezte tőle, hogy ezredes elvtárs, ha nem szabad megfogni a labdát, és vetődni se szabad, akkor hogy védjünk, és akkor az ezredes megint megfordult, és ránk nézett, és semmit se szólt, én azt hittem, hogy kiabálni fog vagy felpofoz, néha Gica bá is hallgatott egy kicsit, mielőtt nekünk rontott volna, de az ezredes elvtárs csak megrázta a fejét, és nagyon hal-kan azt mondta, hogy nem tudja, bizony isten nem tudja, aztán lehajtotta a fejét, és egy szó nélkül kiment, és ott hagyott bennünket az öltözőben.

Janika csak két harapást evett a fél almájából, mondtam neki, hogy ha nem kéri, adja nekem, és szó nélkül ideadta, és épp az utolsó falatot nyeltem le, mikor kinyílt az ajtó, és bejött Gica bá, az egyik labda ott volt a kezében, megállt, és megkérdezte, hogy mit akart tőlünk az ezredes elvtárs. Megint összenéztünk Janikával, aztán ő az orrára szorította a törülközőt, én meg mondtam, hogy semmit, de Gica bá odalépett, és szó nélkül lekent nekem egy akkora pofont, hogy kiesett a kezemből az almacsutka, és megszedültem, a fogasba kellett kapaszkodjak, hogy el ne essek, és Gica bá aztán azt mondta, hogy ne hazudjak neki, mert minden szót hallott, különben is tud rólunk mindent, tudja, hogy meg akartunk lógni az edzésről, és nagyon jól hallotta, hogy mit hazudott nekünk az ezredes, és látja rajtunk, hogy hiszünk neki, és hogy lehetünk ilyen idióták, megérdemelnénk, hogy agyonverjen bennünket, hogy kalapáccsal verje ki a fejünkől azt a maradék észet, tudjuk meg, hogy a katonák csak azért jöttek, mert így akarják elérni, hogy kikapjunk, meg akarnak ijeszteni, hogy ne merjünk rendesen védeni, még hogy kerüljük a kapcsolatot a labdával, ahogy ezt Gica bá kimondta, olyan dühös lett, hogy felrúgta az egyik padot, a pad fölött a fogas eldőlt, és majdnem kitörte az ablakot, és akkor Gica bá elhallgatott, és megrázta a fejét, értsük meg, hogy az ezredes hazudott, ha tényleg baleset lett volna abban a reaktorban, akkor már nem él-nénk, és különben se engedné a párt, hogy meg legyen tartva a meccs, mert mindenki tudja, hogy az ország ifjúsága a jövő, az ország legnagyobb kincse, és ezt a kincset a párt semmiképpen se tenné ki veszélynek. Janika akkor leült az egyik padra, és elvette a törülközőt az arca elől, tiszta vérmaszat volt a szája meg az álla, és nagyon hal-kan azt mondta, hogy neki megmondta az apukája, hogy el fog jönni a világvége, és hogy atomháborúval fog kezdődni, atomcsapással, és ő tudja, hogy az ezredes nem hazudott, mert azt mondta, hogy bizony isten, és a katonák ateisták, és sose mondhatják ki azt, hogy isten, és ha kimondják, akkor már ők is kell, hogy érezzék, hogy itt a vi-lágvége, és többet már semmi se számít.

Gica bá akkor odament, megállt Janika előtt, egyszer lepatintotta a földre a labdát, aztán két kézzel elkapta, és rászólt Janikára, hogy álljon fel, de Janika nem mozdult, csak megrázta a fejét, Gica bá megint a földhöz pattintotta a labdát, és azt kiáltotta, hogy nem mondja még egyszer, álljon fel, a jehovista kurva anyjába, és akkor Janika

felállt, és ledobta a földre a törülközőt, és akkor Gica bá azt mondta, hogy jól van, megérti, hogy megijedtünk az ezredestől, de ilyen gyávák mégse lehetünk, és ha Janika bocsánatot kér, akkor nem fog rá haragudni, mindjárt itt lesznek a többiek, készülni kell a meccsre, de Janika megrázta a fejét, és azt mondta, hogy itt a világvége, és ő nem kér bocsánatot, és akkor Gica bá megint a földre pattintotta a labdát, aztán fél kézzel benyúlt a zsebébe, és azt mondta, hogy ezt csak a meccs előtt akarta odaadni Janikának, de ez igazi válogatott kapuskesztyű, Gica bá ebben védett akkor egyszer, mikor bent volt a válogatottban, és Janika felé nyújtotta a kesztyűket, hogy tessék, vegye fel, ez majd megvédi a sugárzástól, és akkor Janika megrázta a fejét, és azt kiáltotta, hogy nem kell, és ráköpött a kesztyűre, láttam, tiszta vér volt a nyála, és akkor Gica bá nagyon nagyot kiáltott, nem is lehetett érteni, hogy mit, és tiszta erőből Janika pofájába vágta a kesztyűket, aztán hátralépett, és a térdével Janika gyomorszájának rúgta a labdát, és akkor Janika összegörnyedt, és ahogy a labda visszapattant, Gica bá megint bele akart térdelni, de a labda helyett Janika arcát találta el, és akkor hallottam, hogy valami reccsen, és Janika nekiesett a fogasnak, és aztán lecsúszott a földre, és akkor Gica bá lehajolt, és felemelte a labdát, és ahogy rám nézett, láttam, hogy az arca tiszta piros és nedvesen csillog, és akkor Gica bá azt kiáltotta, hogy jól van, akkor te fogsz védeni, a hangja nagyon magas volt, alig lehetett érteni, és akkor megrázta a fejét, aztán egyszerre felém rúgta a labdát, neki egyenesen az arcomnak, és én felugrottam, és két kézzel kinyúltam, és elkaptam, és a labda keményen a két tenyeremnek csapódott, csípte a bőröm, és ahogy akkor rugózva földet értem, és ösztönösen magamhoz szorítottam, úgy, ahogy Gica bá tanította, hogy ne hagyjak esélyt a támadó játékosoknak, és láttam, hogy Janika ott fekszik a földön az öltözőpad mellett, és azt is láttam, hogy nem mozdul, és folyik a füléből a vér, és éreztem, hogy a labda egy kicsit síkos, és tudtam, hogy a Janika vérétől, és ahogy fogtam a labdát, a rádióaktivitásra gondoltam, de semmit se éreztem, a labda fogásra pont olyan volt, mint máskor mindig, egy pillanatra behunytam a szemem, és csak álltam ott a labdával a kezemben, és amikor kinyitottam, Gica bá még mindig ott állt az ajtóban, és Janika még mindig mozdulatlanul feküdt, és én azt gondoltam, hogy lehet, hogy nem is halt meg, lehet, hogy csak elájult, mert ha meghalt, akkor nem lesz meccs, és nem fogok védeni, és az igazi bőr kapuskesztyűkre néztem, ott, Janika mellett a földön, és akkor egyszerre csorogni kezdtek a könnyeim, a labda meg kiesett a kezemből, pattant egyet, aztán a sarokba gurult, de akkor Gica bá már nem volt ott az öltözőben.